Valtioneuvoston päätös strategisen tutkimuksen teema-alueista ja painopisteestä vuodelle 2020

Muistio

1. Mitä strateginen tutkimus on?

Strateginen tutkimus on pitkäjänteistä, ratkaisuhakuista ja tieteellisesti korkeatasoista tutkimusta, jonka tarkoituksena on löytää ratkaisuja merkittäviin yhteiskunnan haasteisiin ja ongelmiin. Sen tavoitteena on tukea yhteiskuntapolitiikkaa sekä yhteiskunnan toimintojen kehittämistä ja uusiutumista. Strateginen tutkimus on osa valtioneuvoston johtamisen tietopohjaa, jota hyödynnetään toiminnan suunnittelussa ja yhteiskuntapolitiikan valmistelussa ja jota käytetään tilannekuvan muodostamisesta mm. hallitusohjelman ja sen toimintasuunnitelman valmistelussa ja päivittämisessä.

Strateginen tutkimus yhdistää osaamista ja voimavaroja uusin tavoin ja pyrkii luomaan uusia mekanismeja tiedonsiirrolle ja tutkimuksen hyödyntämiselle ja siten tukemaan tiedolla johtamista. Tutkimusta tehdään yhteistyönä laajoissa konsortioissa, joissa voi muodostua uusia organisaatiotyyppien, julkisen ja yksityisen sektorin sekä valtioiden välisten rajojen ylittäviä yhteenliittymiä sekä kokonaan uusia tieteenalayhdistelmiä. Suomalaisessa tutkimusjärjestelmässä strateginen tutkimus on yksi kolmesta keskeisestä kilpaillun rahoituksen välineestä Suomen Akatemian tieteellisen tutkimuksen ja Business Finlandin innovaatiorahoituksen ohella.

Strategisen tutkimuksen teema-alueista ja painopisteistä päättää vuosittain valtioneuvosto strategisen tutkimuksen neuvoston (STN) aloitteen pohjalta. Strategisen tutkimuksen avulla valtioneuvosto ohjaa korkeatasoista ja pitkäjänteistä tutkimusta yhteiskunnan merkittävimpiin haasteisiin. Teema-alueille käynnistettävistä tutkimusohjelmista ja käytännön hankevalinnasta vastaa Suomen Akatemian yhteydessä toimiva strategisen tutkimuksen neuvosto itsenäisesti. Valtioneuvosto tai yksittäiset ministeriöt eivät osallistu hankkeiden valintaan.

Valtioneuvosto päätti ensimmäisen kerran strategisen tutkimuksen teema-alueista vuonna 2014 ja ensimmäiset ohjelmat käynnistyivät vuonna 2015. Tähän mennessä teema-alueita on nimetty kaikkiaan 13 ja näille teema-alueille on käynnistetty 14 ohjelmaa, joissa on rahoitettu 57 tutkimushanketta. Aiemmin päätetyt teemat ja niille käynnistetyt ohjelmat on kuvattu tämän muistion liitteessä (Strategisen tutkimuksen neuvoston aloite valtioneuvostolle).

Strategisen tutkimuksen neuvosto seuraa ja arvioi rahoittamiensa hankkeiden vaikuttavuutta. Seurannan ja arvioinnin välineenä neuvosto käyttää määrällisiä suoritusindikaattoreita sekä tätä rahoitusmuotoa varten kehitettyä laadullista vaikuttavuuskertomusta. Hankkeet myös arvioivat omaa toimintaansa säännöllisesti. Ohjelmakauden päätteeksi tehdään ulkoinen vaikuttavuuden arviointi. Ensimmäiset STN-ohjelmat päättyivät keväällä 2019, ja näiden ohjelmien arvioinnin tuloksia on käytössä vuoden 2020 aikana.

2. Valtioneuvoston päätöksen valmistelu

Valtioneuvosto päättää strategisen tutkimuksen teema-alueista strategisen tutkimuksen neuvoston tekemän aloitteen pohjalta. Strategisen tutkimuksen neuvosto on valmistellut teema-aloitetta vuorovaikutuksessa tiedon tuottajien ja tarvitsijoiden kanssa. Valmistelussa STN on hyödyntänyt mm. avointa verkkokyselyä tärkeiden yhteiskunnallisten haasteiden määrittämiseksi (yli 200 ehdotusta) sekä sidosryhmille järjestettyjä työpajoja, jotka tuottivat 16 ehdotusta teema-alueiksi. Lisäksi valmistelun tukena STN hyödyntänyt mm. valtioneuvoston piirissä tehtyä ennakointityötä, kuten esimerkiksi ministeriöiden hallinnonaloja koskevia tulevaisuuskatsauksia ja Mahdollisuudet Suomelle -raporttia.

Teema-aloitteen luonnos esiteltiin 28.5.2019 julkisessa kuulemistilaisuudessa. Strategisen tutkimuksen neuvosto teki päätöksen teema-aloitteesta 10.6.2019.

Strategisen tutkimuksen neuvosto luovutti 10.6.2019 valtioneuvostolle aloitteen strategisen tutkimuksen keskeisistä teema-alueista ja painopisteestä vuodelle 2020. Teema-aloitetta käsiteltiin tämän jälkeen 18.6.2019 valtioneuvoston tutkimus-, ennakointi-, arviointi- ja selvitystoimintaa koordinoivassa TEA-työryhmässä sekä 12.8.2019 kansliapäällikkökokouksessa. Näiden käsittelyjen pohjalta laadittiin päätösesitysluonnos.

Päätösesitysluonnosta käsiteltiin hallituksen neuvottelussa 3.10.2019.

Liite: Strategisen tutkimuksen neuvoston aloite 10.6.2019.

Aloite valtioneuvostolle strategisen tutkimuksen teema-alueista ja painopisteestä vuodelle 2020

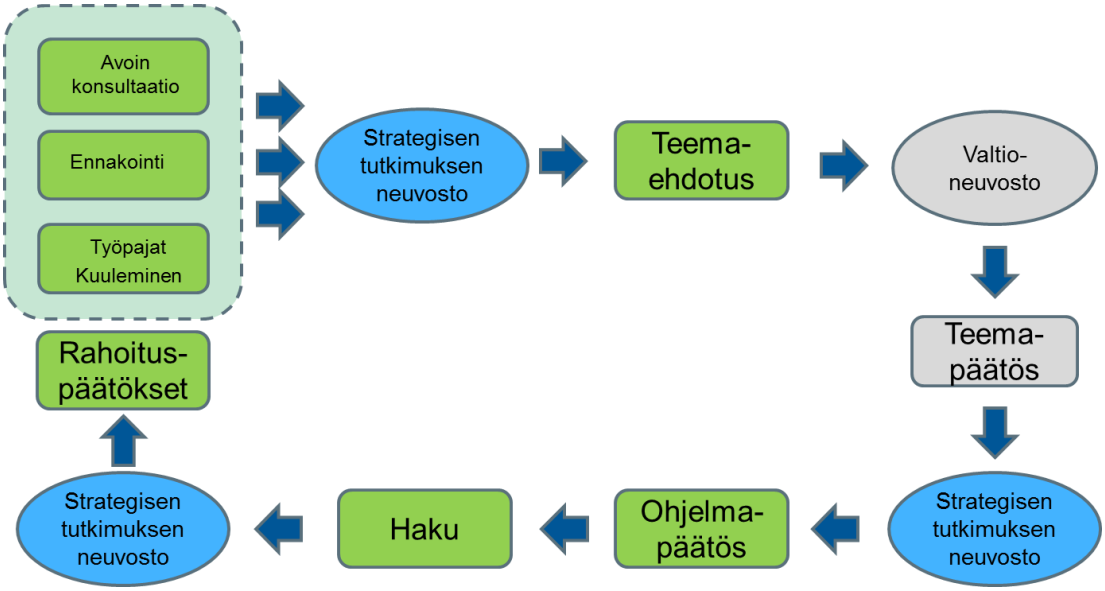
STRATEGINEN TUTKIMUS ON

- ilmiölähtöistä, monitieteistä ja korkealaatuista
- ratkaisukeskeistä
- yhteiskunnallisesti merkittävää ja vaikuttavaa
- vuorovaikutteista sidosryhmien kanssa

Strategisen tutkimuksen teemat vastaavat yhteiskunnallisiin haasteisiin

Strateginen tutkimus on yhteiskunnallisesti merkittävää ja vaikuttavaa tieteellistä tutkimusta. Sen tavoitteena on löytää ratkaisuja merkittäviin yhteiskunnallisiin haasteisiin, ja se tukee tietoon perustuvaa päätöksentekoa. Strateginen tutkimus tuottaa tietoa, jonka avulla voidaan kehittää ja uudistaa suomalaista yhteiskuntaa.

Valtioneuvosto päättää strategisen tutkimuksen neuvoston (STN) aloitteesta strategisen tutkimuksen teema-alueet ja painopisteet. Teema-alueita käsittelevien tutkimusohjelmien käynnistämisestä ja niissä rahoitettavien hankkeiden valinnasta strategisen tutkimuksen neuvosto vastaa itsenäisesti. Valtioneuvosto tai sen alaiset ministeriöt eivät osallistu ohjelmien tai hankkeiden valintaan.

Kuva 1: Strategisen tutkimuksen teema- ja rahoitusprosessi.

Teemojen tunnistuksessa STN käyttää avoimia prosesseja, joihin tiedon hyödyntäjät osallistuvat aktiivisesti. Työpaja- ja kuulemistilaisuuksiin kutsutaan ministeriöiden, tutkimuslaitosten, korkeakoulujen ja monien eri sidosryhmien edustajia. Teema-aiheita pohjustetaan verkkokyselyllä, johon kuka tahansa voi jättää ehdotuksensa.

Strateginen tutkimus tavoittaa tiedon hyödyntäjät

Strategisen tutkimuksen neuvosto seuraa rahoitettujen hankkeiden tutkimuksen yhteiskunnallisen vaikuttavuuden edistymistä ohjelmakauden aikana sekä sen jälkeen järjestettävässä ohjelma-arvioinnissa. Seurantatiedot osoittavat, että tutkittu tieto tukee teema-alueiden haasteiden ratkaisemisen kannalta keskeisten yhteiskunnallisen toimijoiden ja päättäjien toimintaa.

Vuonna 2015–2018 käynnistyneiden 45 STN-hankkeen seuranta kertoo erityisesti laajasta tutkimustoiminnasta sekä monimuotoisesta vuorovaikutus- ja yhteistyöstä. Hankkeiden esittämiä yhteiskunnallisten haasteiden ratkaisukeinoja esitetään tiivistetysti kahdella tavalla:

- strategisen tutkimuksen hankkeiden ja ohjelmajohtajien politiikkasuositukset -sivusto: http://www.aka.fi/fi/strategisen-tutkimuksen-rahoitus2/politiikkasuositukset/
- strategisen tutkimuksen ratkaisukortit: http://www.aka.fi/fi/strategisen-tutkimuksen-rahoitus2/materiaalit-ja-tilastot/ratkaisukortit/

Lisäksi kullakin hankkeella on oma laaja yhteistyöverkostonsa, jonka kautta ne tuovat tutkimustuloksia yhteiskunnan kehittämisen tueksi esiin sekä keskustelevat yhteiskunnallisten toimijoiden kanssa tutkimustarpeista ja niiden toteuttamisesta.

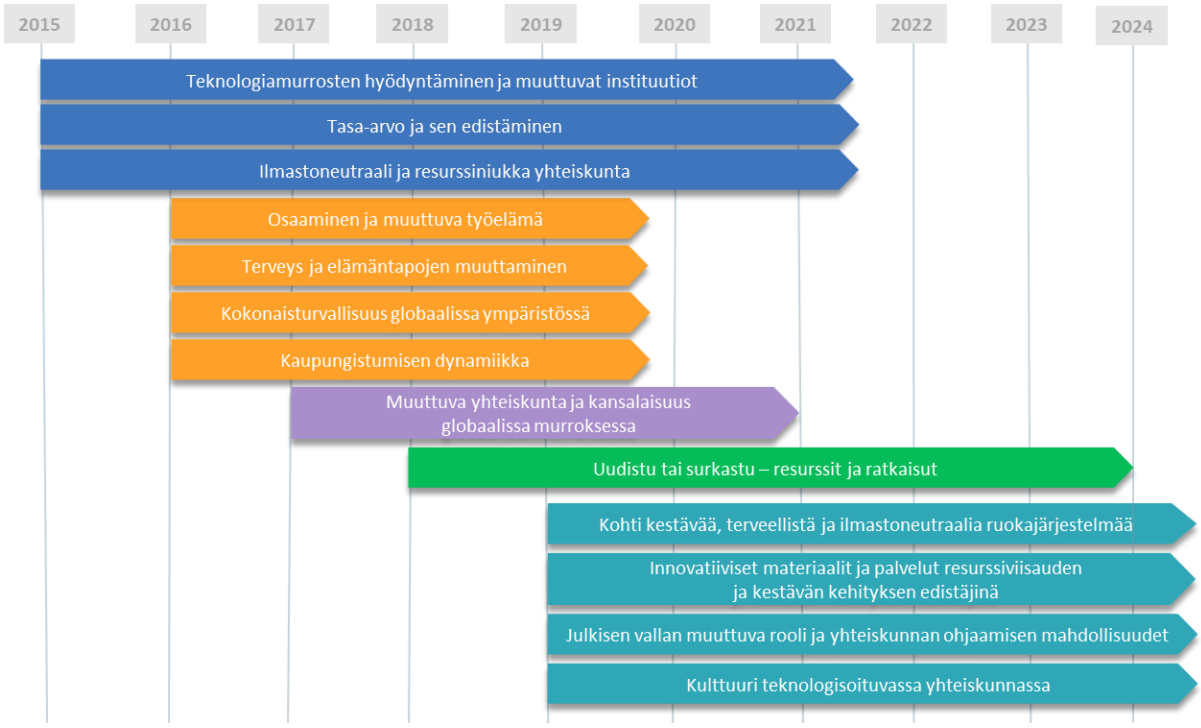
Marraskuun 2018 loppuun mennessä rahoitetut hankkeet ovat ilmoittaneet julkaisseensa yhteensä 2228 tieteellistä julkaisua. Hankkeiden eri sidosryhmätilaisuuksissa on ollut yli 400 000 osallistujaa. Hankkeiden tutkijoilla on 1114 edustustehtävää erilaisissa yhteiskunnallisia haasteita ratkaisevissa komiteoissa, toimikunnissa ja työryhmissä, alkaen ministeriöiden perustamista asiantuntijaryhmistä ja päätyen paikallisen tason kokeiluihin ja yhteistyöhön. Jokainen ministeriö hyödyntää työskentelyssään ainakin yhden strategisen tutkimuksen neuvoston rahoittaman tutkimushankkeen työtä ja tutkimustuloksia. Sosiaalisessa mediassa hankkeet STN-hankkeet tavoittavat yhteensä yli 63 000 seuraajaa. Hankkeet ilmoittavat myös menestyneensä kansainvälisissä tutkimusrahahauissa työnsä kehittämiseen ja jatkamiseen yhteensä reilut 90 miljoonaa euroa.

Strategisen tutkimuksen järjestämä vuosittainen *Ratkaisuja tieteestä* -tapahtuma on koonnut jo kolmasti yhteen tutkijat, päättäjät ja tutkitusta tiedosta kiinnostuneet kansalaiset ystävän päivänä 14.2. Tapahtumassa strategisen tutkimuksen neuvoston rahoittamat ohjelmat ja hankkeet kohtaavat päättäjät, virkamiehet sekä muut keskeiset yhteiskunnallisen muutoksen tekijät yhteisissä ratkaisuriihissä, paneeleissa ja muissa keskustelumuodoissa. Myös yleisöllä on mahdollista osallistua keskusteluun. Tapahtuman osanottajamäärä on vakiintunut päälle 400 henkilön. Yli 1800 tiedon hyödyntäjää on tilannut kuukausittain ilmestyvän strategisen tutkimuksen uutiskirjeen.

Strategisen tutkimuksen teemat muodostavat kokonaisuuden

Valtioneuvosto päätti strategisen tutkimuksen teema-alueista ensimmäisen kerran vuonna 2014. Tähän mennessä teema-alueita on vuosittaisten aloitteiden pohjalta nimetty kolmetoista. Valtioneuvosto on päättänyt vuosittain myös teemoja läpileikkaavasti koskevista painopisteistä, joiden toteutumisen STN ottaa huomioon tutkimusohjelmia muodostaessaan.

Tutkimusohjelmissa rahoitetuissa hankkeissa tutkimusta tehdään yhteistyönä laajoissa konsortioissa, joissa on muodostunut uusia organisaatiotyyppien, julkisen ja yksityisen sektorin sekä valtioiden välisten rajojen ylittäviä yhteenliittymiä sekä kokonaan uusia tieteenalayhdistelmiä. Hankkeiden tutkijat ovat syventäneet yhteistyötään niin ohjelmien sisällä kuin myös eri ohjelmien välillä.

Kuva 2: Strategisen tutkimuksen teemojen kokonaisuus

Strateginen tutkimuksen aloitteen teema-alueet ja painopiste vuodelle 2020

Strategisen tutkimuksen neuvosto on valmistellut vuodelle 2020 kaksi teema-aluetta sekä yhden niitä läpileikkaavan painopisteen.

1. teema-alue: Ilmastonmuutos ja ihminen

2. teema-alue: Tiedon lukutaito ja tietoon perustuva päätöksenteko

Painopiste: Yhteisöllisyys

Ilmastonmuutos ja ihminen

Tutkimusteemassa haetaan ratkaisuja siihen, miten ihmiset pystyvät toteuttamaan ilmastonmuutoksen hillitsemiseen tai sopeutumiseen liittyviä valintoja ja miten yhteiskunta mahdollistaa valintojen tekemisen kestävästi ja yhdenvertaisesti.

Ilmastonmuutos haastaa kaikki toimijat: niin yksilöiden, yhteisöjen, yritysten ja yhteiskunnankin tasolla tarvitaan uusia hallinnan keinoja sekä varautumiskykyä epävarmaan tulevaisuuteen. Ilmastonmuutoksen aikaansaamat vaikutukset vaihtelevat yksilöistä yhteisöihin ja paikalliselta globaalille tasolle. Yksilöt kokevat epätietoisuutta ja turhautumista, koska erilaisten valintojen vaikutuksia on vaikea hahmottaa. Tämä vaikeuttaa ilmastonmuutokseen reagointia ja ratkaisujen etsimistä sen hillitsemiseen ja siihen sopeutumiseen. Olennaista onkin tarkastella toimenpiteitä ottaen huomioon myös niiden hyväksyttävyyden ja globaalin oikeudenmukaisuuden vaatimukset.

Tutkimushankkeissa etsitään konkreettisia keinoja tukea yhteiskunnan eri toimijoita syntyvän uuden tiedon, teknologisten, luonnonvarojen käyttöä koskevien ja muiden ratkaisujen sekä uusien toimintamallien avulla ilmastonmuutoksen hillitsemisessä ja siihen sopeutumisessa. Etenkin tarvitaan yksilöiden päätöksentekoon sekä käyttäytymisen ohjaamiseen liittyvää tutkimusta. Eri tasoja on mahdollista kytkeä yhteen esimerkiksi ilmastoa kuormittavan kulutuksen elinkaaritarkastelun sekä systeemianalyysin keinoin.

Ilmastonmuutoksen hillintä ja siihen sopeutuminen vaativat yhtä lailla lyhyen ja pitkän aikavälin huomiointia ja ylisukupolvisten vaikutusten käsittelyä. Ilmastonmuutoksen hillinnän ja prosessien hallittavuuden ohella on myös syytä varautua odotettua huonompaan kehitykseen ja yhteiskunnalliseen murrokseen.

Tiedon lukutaito ja tietoon perustuva päätöksenteko

Teemassa etsitään ratkaisuja siihen, miten tietoa voidaan käyttää kriittisesti ja rakentavasti niin yksilöiden kuin yhteiskunnallisenkin päätöksenteon ja toiminnan tukena.

Tieto luo kestävän ja rakentavan perustan ihmisten keskinäiselle dialogille, yksilön valinnoille ja päätöksenteolle yhteiskunnassa. Ihmiset tarvitsevat uusia tapoja käsitellä tietoa – tiedon lukutaitoa. Oleellinen kysymys on, miten tieto saavuttaa riittävän laajan hyväksynnän toimiakseen yksilön toiminnan ja yhteiskunnallisen päätöksenteon pohjana. Informaation lisääntyvä runsaus ja sirpaleisuus haastavat niin tiedon suodattamisen kuin omaksumisenkin taidot ja tavat. Tietoa saatetaan käyttää valikoiden ja omista käsityksistä pitää kiinni, vaikka niiden korjaamiseen osoittautuisikin olevan perusteita. Lisäksi merkitystä on tiedon omaksumiseen liittyvillä yksilöllisillä eroilla. Teknologian kiihtyvä kehitys vaatii tuekseen taitoa käsitellä tietoa sekä ymmärrystä tiedon

lajeista. Tieteen ja päätöksenteon suhteen kannalta keskeinen haaste liittyy tiedon luotettavuuteen ja ymmärrettävyyteen.

Yhteiskunta ja yksilöt tarvitsevat informaatioympäristöön liittyvien haasteiden hallintaa, uudenlaisia tapoja muodostaa tietoon perustuvia käsityksiä ja taitoja tiedon käsittelyyn sekä sen käyttämiseen päätöstenteon perustana. Kyse on tiedon omaksumisen, välittämisen ja käytön ehdoista ja rakenteista yhteiskunnan kaikilla alueilla, koskien sekä inhimillisen elämän eri ulottuvuuksia että ihmisen suhdetta ympäristöönsä. Haasteet näkyvät usein paikallisella tasolla, kun taas ratkaisut saattavat edellyttää globaalia näkökulmaa.

Ratkaisut vaativat erilaisten tiedon lajien keskinäisten suhteiden ja sisältöjen käsittelyä sekä yhä nopeampitahtisten päätöksentekoprosessien ymmärtämistä. Lisäksi tarvitaan tutkimusta niistä tavoista ja välineistä, joilla informaatiota ja tietoa tuotetaan, esitetään ja viedään käytäntöön. On olennaista, että ratkaisut eivät sulje ketään ulkopuolelleen eivätkä johda tiedosta syrjäytymiseen tai eriarvoistumiseen.

Painopiste: yhteisöllisyys

Läpileikkaavana painopisteenä vuoden 2020 strategisen tutkimuksen ohjelmissa on yhteisöllisyys. Siinä missä teemojen näkökulma on varsin yksilökeskeinen, niin painopisteen valinnalla halutaan korostaa sitä, että yksilö toimii aina osana yhteiskuntaa.

Tutkimustyötä tekevien tutkijoiden ja vuorovaikutuskumppanien sitoutuminen erilaiset näkökulmat mukaan ottavaan yhteisölliseen toimintatapaan (co-creation) tulee huomioida kautta linjan hankkeiden toiminnassa aina hankesuunnittelusta ja tavoitteiden asettamisesta alkaen. Tutkimus- ja vuorovaikutustyössä on oleellista painottaa avointa ja vuorovaikutteista suhdetta ympäröivään yhteiskuntaan ja sen moninaisiin toimijoihin laajakatseisesti.

2014–2018 päätetyt teema-alueet, tutkimusohjelmat ja rahoitetut hankkeet

Teknologiamurrosten hyödyntäminen ja muuttuvat instituutiot -teemassa (2015–2021) rahoitetaan tutkimusta, joka kohdistuu teknologiamurrosten tunnistamiseen ja hyödyntämiseen. Tutkimuskokonaisuudet tuottavat vastauksia siihen, mitkä ovat tietyn konkreettisen teknologiamurroksen ilmentymät ja mahdollinen hyöty Suomelle ja millaista inhimillisen toiminnan, instituutioiden ja toimintatapojen muutosta kyseisen teknologiamurroksen hyödyntäminen edellyttää.

Ohjelmajohtaja: Heli Koski (Elinkeinoelämän tutkimuslaitos)

Alustoista arvoa nyt: arvonluonti nopeasti kasvavissa alustaekosysteemeissä (PVN)	www.platformvaluenow.org
Osaamispohjainen kasvu 3D-digitalisaation, robotiikan, paikkatiedon ja kuvankäsittelyn sekä -laskennan yhdistetyssä teknologiamurroksessa (COMBAT)	www.pointcloud.fi
Pilvipalvelut laajamittaisen vaihtelevan hajautetun energiatuotannon mahdollistajana (BC-DC)	www.bcdcenergia.fi
Robotit ja hyvinvointipalveluiden tulevaisuus (ROSE)	www.roseproject.aalto.fi
SmartEnergy -teknologiamurros - mahdollisuuksien hyödyntäminen Suomen kestävässä kasvussa toisella vuosisadalla (SET)	www.smartenergytransition.fi
Teollisuuden digitaalinen murros (DDI)	www.ddi.aalto.fi/en

Ilmastoneutraali ja resurssiniukka yhteiskunta -teemassa (2015–2021) tutkimuksella vastataan siihen, mitkä ovat ilmastoneutraalin ja resurssiniukan yhteiskunnan edellytyksiä, ja millä tavalla julkiset toimenpiteet parhaiten tukevat hallittua muutosta kohti ilmastoneutraalia ja resurssiniukkaa yhteiskuntaa. Lisäksi teemassa tutkitaan, miten resurssien käyttöä voidaan tehostaa ja samalla tukea siirtymistä kiertotalouteen.

Ohjelmajohtaja: Mikael Hildén (Suomen ympäristökeskus)

Kestävä, ilmastoneutraali ja resurssitehokas metsäbiotalous (FORBIO)	www.uef.fi/forbio
Korkean jalostusarvon materiaalit suljetussa raaka-ainekierrossa (CloseLoop)	www.closeloop.fi
Pohjanlahti kestävän kehityksen alueena (SmartSea)	www.smartsea.fmi.fi
Siirtymä resurssitehokkaaseen ja ilmastoneutraaliin sähköenergiajärjestelmään (ELTRAN)	www.el-tran.fi
Uusia proteiinilähteitä ruokaturvan ja ympäristön hyväksi (ScenoProt)	www.luke.fi/scenoprot

Tasa-arvo ja sen edistäminen -teemassa (2015–2021) rahoitetut hankkeet tarkastelevat monipuolisesti tasa-arvon edistämistä ja syrjäytymisen ehkäisyä. Tutkimusohjelmassa perehdytään tasa-arvoon ja sen edistämiseen. Siinä rahoitetaan tutkimusta, joka hakee ratkaisuja peruspalvelujen ja etuusjärjestelmän uudistamiseen. Tutkimuskokonaisuuksilta odotetaan vastauksia siihen, mitkä ovat eriarvoisuutta tuottavia

mekanismeja nyky-Suomessa, ja miten tasa-arvoa voidaan edistää peruspalveluiden ja etuusjärjestelmien uudistamisen yhteydessä.

Ohjelmajohtaja: Olli Kangas (Turun yliopisto)

Eriarvoisuuden torjuminen niukkuuden aikana (TITA)	www.utu.fi/tita
Syrjäytymisen estäminen - toimenpiteet ja mekanismit (OmaLinja)	www.omalinja.fi
Taide julkisena palveluna (ArtsEqual)	www.artsequal.fi
Tasa-arvon kysymykset lasten päivähoidon, esiopetuksen ja hoidon tukien järjestämisessä (CHILDCARE)	www.jyu.fi/childcare
Työ, tasa-arvo ja julkisen vallan politiikka (WIP)	www.uta.fi/projects/wip
Yhteiskunnallisesti ja taloudellisesti kestävä tulevaisuuden työelämä (WeAll)	www.weallfinland.fi

Osaaminen ja muuttuva työelämä -teeman (2016–2019) rahoitetuissa hankkeissa paneudutaan työelämän globaaliin murrokseen. Työn ja työurien kehitykseen vaikuttavat vääjäämättömästi muun muassa robotisaatio, digitalisaatio ja työntekijöiden osaamispohjan muutokset. Tulevaisuuden työelämän vaatimia taitoja tunnistetaan ja niiden omaksumista edistetään siten, että osaaminen ja työelämän vaatimukset kohtaisivat.

Ohjelmajohtaja: Eveliina Saari (Työterveyslaitos)

Ammattirakenteen muutos haastaa osaaminen (Polkuja työhön)	www.polkujatyohon.fi
Fiksu työ alustatalouden aikakaudella, Smart Work in Platform Economy (SWiPE)	www.smartworkresearch.fi
Osaaminen, koulutus ja tulevaisuuden työelämä (SEFW, Taitoja työhön)	www.taidottyohon.fi
Osaavan työvoiman varmistaminen sosiaali- ja terveydenhuollon murroksessa (COPE)	www.stncope.fi

Terveys ja elämäntapojen muuttaminen -teemassa (2016–2019) tehtävässä tutkimuksessa erityistä huomiota kiinnitetään ihmisten käyttäytymistä pysyvästi muuttaviin mekanismeihin. Erilaisten ryhmien tunnistaminen, niiden kiinnostuksen kohteiden ja motivoivien tekijöiden selvittäminen ovat teeman kannalta avainasemassa.

Ohjelmajohtaja: Eveliina Saari (Työterveyslaitos)

Näyttöön perustuvaa terveyden edistämistä työpaikoilla (Promo@Work)	www.ttl.fi/tutkimushanke/promo-at-work
Osallistava terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen (PROMEQ)	www.promeq.fi
STOP DIABETES - tiedosta ratkaisuihin (StopDia)	www.stopdia.fi
Tietoisuus, ennaltaehkäisy ja varhaiset interventiot lasten ja nuorten	www.utu.fi/apex

mielenterveyden edistämisessä (APEX)	

Kokonaisturvallisuus globaalissa ympäristössä -teemassa (2016–2019) tutkimuksen keskiössä ovat suomalaisen yhteiskunnan kokonaisturvallisuus, toimintavarmuus sekä reagointi- ja riskinsietokyky. Maailman valtiot ovat yhä vahvemmin verkottuneet toisiinsa ja maiden keskinäisriippuvuus niin taloudessa, kriisien hallinnassa kuin turvallisuudessa on entisestään lisääntynyt. Myös Suomen, sisäinen ja ulkoinen turvallisuus ovat kietoutuneet tiukasti yhteen eikä niitä voida erottaa toisistaan.

Ohjelmajohtaja: Riitta Kosonen (Aalto-yliopisto)

Failandiasta Winlandiaan (Winland)	www.winlandtutkimus.fi
Globaalin turvallisuuden monikerroksiset rajat (GLASE)	www.glase.fi

Kaupungistumisen dynamiikka -teemassa (2016–2019) tutkimuksen avulla ratkaisuja haetaan muun muassa tapoihin, joilla kaupungit vastaavat asukkaiden tarpeisiin, mikä lisää niiden vetovoimaisuutta ja kilpailukykyä, miten ne tukevat innovaatioita ja miten niihin muodostuu toimivia työmarkkinoita, samoin kuin tapoihin, joilla kaupunkien vahvistuminen johtaisi ympäröivien alueiden uudistumiseen.

Ohjelmajohtaja: Riitta Kosonen (Aalto-yliopisto)

Kaupungistuminen, mobiliteetti ja maahanmuutto (URMI)	www.urmi.fi
Ketterä kaupunki: kansalaisen sujuva arki ja elämisen kokeileva moninaisuus (DAC)	www.agilecities.fi
MALPE-koordinaatiosta integroivaan visiointiin (BEMINE)	www.bemine.fi

Muuttuva yhteiskunta ja kansalaisuus globaalissa murroksessa -teeman (2017–2021) keskiössä ovat uudet hallinnan tavat ja kansalaisten osallistumismahdollisuuksien muutokset. Nopeasti muuttuvassa ja verkottuneessa maailmassa on syytä arvioida, miten ja missä ihmiset pystyvät vaikuttamaan itseään koskeviin asioihin. Arvioinnin tueksi tarvitaan poliittisten järjestelmien laaja-alaista tuntemusta ja ymmärrystä globaalissa toimintaympäristössä. Tiedon määrä ja luonne muuttuvat, ja samalla ihmisten tietopohja erilaistuu ja eriytyy, mistä voi seurata yksipuolistumista ja pois sulkemista.

Ohjelmajohtaja: Kaisa Korhonen-Kurki (Helsingin yliopisto)

Kansalaisuuden Kuilut ja Kuplat (BIBU)	www.bibu.fi
Yhteistoiminnallisia ratkaisuja sirpaloituvien yhteiskuntien ongelmiin - käänne yhteishallintaan ympäristöpäätöksenteossa (CORE)	www.collaboration.fi
Osallistuminen pitkäjänteisessä päätöksenteossa (PALO)	www.paloresearch.fi

Uudistu tai surkastu – resurssit ja ratkaisut -teemassa (2018–2023) keskiössä on se, miten globaalien muutosten hyödyntäminen edellyttää yhteiskunnan, yhteisöjen ja yksilöiden uudistumista. Teemassa on kaksi ohjelmaa. *Kestävän kasvun avaimet* -ohjelmassa kehitetään ratkaisuja siihen, miten yhteiskunta, yhteisöt ja yksilöt pystyvät entistä paremmin hyödyntämään, kehittämään ja yhdistämään resurssejaan ja

voimavarojaan uusilla ja kestävillä tavoilla. Tutkimuksella edistetään yritystoiminnan uudistumista, innovaatioiden viemistä käytäntöön ja tiedon, tietovarantojen ja osaamisen käyttöä. *Sopeutuminen kestävän kasvun edellytyksenä* -ohjelma kehittää ratkaisuja siihen, miten yhteiskunnan, yhteisöjen ja yksilöiden voimavarat ja resurssit sekä niiden uudet yhdistelmät parhaiten tukisivat kokonaisvaltaista sopeutumiskykyä. Tutkimuskokonaisuudet tuottavat sopeutumiskyvyn kehittämisen perustaksi monipuolista tietopohjaa ja siihen perustuvaa ennakointia ja ratkaisuja, joiden avulla ymmärretään paremmin muutoksia ja saadaan välineitä varautua niihin yksilön, yhteisön ja yhteiskunnan tasoilla.

Ohjelmajohtaja: Kaisa Korhonen-Kurki (Helsingin yliopisto)

Kestävän kasvun avaimet -ohjelma

Kaikki nuoret haluavat määrätä elämästään (ALL-YOUTH)	www.allyouthstn.fi
Kasvava mieli: Koulutukselliset transformaatiot kestävän yksilöllisen, sosiaalisen ja institutionaalisen uudistumisen tueksi (GrowingMind)	growingmind.fi/theproject
Kestävä lääkekehitys (SUDDEN)	https://sudden.fi/
Kiertotalouden katalyytit: Innovaatioekosysteemeistä liiketoimintaekosysteemeihin (CICAT2025)	https://cicat2025.turkuamk.fi/
Terveet elämäntavat kestävän kasvun aikaansaajina (STYLE)	styletutkimus.fi
Uudet pakkausratkaisut ihmisen, maapallon ja liiketoiminnan hyväksi (PACKAGE-HEROES)	packageheroes.fi

Sopeutuminen kestävän kasvun edellytyksenä -ohjelma

Metsäluonnon monimuotoisuuden suojelu ja hiilen sitominen muuttuvassa ympäristössä (IBC-CARBON)	www.ibccarbon.fi
Sopeutuminen sinisen kasvun avaimena (BlueAdapt)	blueadapt.fi
Luova sopeutuminen viheliäisiin ekososiaalisiin murroksiin (WISE)	www.wiseproject.fi
Parempi tietopohja ja palvelujen optimointi sosiaali- ja terveydenhuollon palvelurakenneuudistuksen tueksi (IMPRO)	www.stnimpro.fi
Uudet maatalous- ja metsämaan viljely- ja hoitomenetelmät - avain kestävään biotalouteen ja ilmastonmuutoksen hillintään (SOMPA)	www.luke.fi/sompa
Valmistus 4.0 - ja sen teknologiset, taloudelliset, koulutukselliset ja sosiaalipoliittiset strategiat (Manufacturing 4.0)	mfg40.fi

Strategisen tutkimuksen neuvosto päättää kesäkuussa 2019 neljän uuden strategisen tutkimuksen ohjelman rahoituksista. Kussakin ohjelmassa arvioidaan rahoitettavan 2–4 hanketta. Sekä ohjelmien että niitä valmistaneiden teemojen nimet ovat:

Kohti kestävää, terveellistä ja ilmastoneutraalia ruokajärjestelmää **2019–2025**
Innovatiiviset materiaalit ja palvelut resurssiviisauden ja kestävän kehityksen edistäjinä **2019–2025**
Julkisen vallan muuttuva rooli ja yhteiskunnan ohjaamisen mahdollisuudet **2019–2025**
Kulttuuri teknologisoituvassa yhteiskunnassa **2019–2025**

Strategisen tutkimuksen neuvosto (2019–2021)

puheenjohtaja:

professori **Kimmo Nuotio**, Helsingin yliopisto

jäsenet:

professori **Christina Salmivalli**, Turun yliopisto (1. varapuheenjohtaja)
tutkimus- ja teknologiajohtaja **Anu Kaukovirta-Norja**, Valio (2. varapuheenjohtaja)
tutkimusjohtaja **Petteri Alinikula**, Saab Group
lainsäädäntöneuvos **Jyri Inha**, valtiovarainministeriö
yliopettaja **Helena Kautola**, Hämeen ammattikorkeakoulu
ekonomisti **Olli Kärkkäinen**, Nordea
professori **Sarianna Sipilä**, Jyväskylän yliopisto
professori **Reetta Toivanen**, Helsingin yliopisto

Lisätietoja Suomen Akatemian strategisen tutkimuksen yksiköstä

Jussi Vauhkonen, yksikön johtaja (1.7.2019 asti), jussi.vauhkonen@aka.fi, 029 533 5114
Jyrki Hakapää, johtava tiedeasiantuntija, jyrki.hakapaa@aka.fi, 029 5335 020

www.strateginentutkimus.fi